

Apiterapia – ďalšie možnosti pre včelárov

Med ako hlavný produkt, ktorý vyrábajú usilovné včielky, je pre včelárov dôležitý, avšak chov včiel nie je obmedzený len na produkciu medu.

V súčasnosti sa včelie produkty, ako je propolis, materská kašička a včelí peľ, ktoré sú tradičné a zdravé doplnky stravy, stávajú čoraz populárnejšie a vyhľadávanejšie. Vo všeobecnosti môžeme využívanie včelích produktov za účelom podpory zdravia definovať termínom apiterapia.

Apiterapia (z latinského názvu včely – *apis*) je odvetvie alternatívnej medicíny, ktoré sa zaoberá terapeutickým využitím prírodných látok, ktoré produkujú včely. Včelie produkty zahŕňajú med, včelí peľ, včelí vosk, propolis, materskú kašičku a včelí jed. Apiterapia môže byť uplatňovaná na liečbu špecifických zdravotných problémov, alebo ako prevencia. Aplikuje sa ako podporná liečba pri rôznych diagnózach, ako je napríklad roztrúsená skleróza, artritída, dna, liečba otvorených rán, pásového oparu, popálenín, zápalu šliach a rôznych infekcií.

Účinky včelieho jedu

Ďalším významným produktom včiel je včelí jed. Včelí jed má preukázané pozitívne efekty pri liečení reumatizmu a artritídy, takisto prebiehajú viaceré výskumy jeho využitia v medicíne, napr. pri liečbe neurodegeneratívnych chorôb, avšak v súčasnosti jediným legálne akceptovaným lekárske použítím čistého včelieho jedu v Strednej a Západnej Európe a Severnej Amerike je desenzibilizácia precitlivených (alergických) ľudí. Z najnovšej štúdie vedcov zo západnej Austrálie, zverejnenej v roku 2020 v medzinárodnom lekárskom časopise *Nature Precision Oncology* vyplýva, že jed včiel medonosných dokáže zabiť ťažko liečiteľné agresívne bunky rakoviny prsníka, pričom má minimálne účinky na zdravé bunky

Včelí jed má preukázané pozitívne efekty pri liečení rôznych chorôb.

FOTO – AUTOR

v tele. Vedci z Lekárskeho výskumného ústavu Harryho Perkinsa v austrálskom meste Perth otestovali protirakovinové účinky jedu 312 včiel a čmeliakov. Jed čmeliakov, napriek vysokej koncentrácii, nedokázal rakovinové bunky zabiť, jed včiel však preukázal pozoruhodný účinok. Významná zložka jedu – toxín melitín – vo veľkom zabíjal agresívne bunky najmä pri trojitej negatívnej forme rakoviny prsníka, pričom nepoškodzoval zdravé bunky. Toxický môže byť aj pre nádory spôsobujúce rakovinu pľúc, vaječníkov či pankreasu.

Projekt Apihealth

Apiterapiou, ako nosnou témou, sa zaoberá projekt Apihealth, ktorý sa realizuje v rámci programu EÚ ERASMUS+. Na jeho realizáciu sa podieľa 7 partnerov zo 6 krajín Európy – Slovensko, Poľsko, Španielsko, Rumunsko, Bulharsko a Turecko, koordinátorom projektu je Agroinštitút Nitra a ďalším slovenským partnerom je Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre. Cieľom projektu je navrhnuť vzdelávacie osnovy v oblasti apiterapie, doplnené o aktualizované tréningové materiály s podporou IKT technológií, ktoré zodpovedajú vzdelávacím potrebám

v tejto oblasti a poskytnúť v rámci APIHEALTH. • ApiHealth Kurikulum – predstavuje model pre vzdelávacie procesy v oblasti apiterapie, kde je e-vzdelávanie účinnou alternatívou štúdiá, spolu s kombinovaným vzdelávaním a konvenčnými prezenčnými kurzami. • Vzdelávacie obsah z oblasti apiterapie – Vzdelávacie materiály boli najprv vyvinuté v angličtine a po krízovej kontrole a testovaní v rámci partnerstva boli preložené do jazyka každého partnera. Tieto vzdelávacie materiály sú určené na využívanie predovšetkým v elektronickej forme.

• e-Learningová platforma: E-learningová platfor-

ma je hlavným nástrojom APIHEALTH na poskytovanie vzdelávacieho obsahu potenciálnym používateľom.

Vyvinuté vzdelávacie materiály tvoria obsah e-learningovej platformy a využijú sa na testovanie obsahu mimo partnerstva. Platforma slúži ako interaktívny nástroj, ktorý integruje vzdelávacie moduly do štruktúrovaného vzdelávacieho obsahu, spolu s ďalšími vzdelávacími nástrojmi a aktivitami. E-learningová platforma ApiHealth je k dispozícii na stránke: <https://learn.apihealth.eu>.

• Príručka ApiHealth – bude k dispozícii na konci projektu v tlačenej a elektronickej verzii (e-book), dostupná bude vo všetkých partnerských jazykoch a v angličtine. Príručka bude obsahovať prispôbený vzdelávacie obsah, upravený po fáze pilotného testovania. Ako bolo spomenuté, cieľom APIHEALTH je navrhnuť vzdelávacie osnovy v oblasti apiterapie a vytvoriť vzdelávacie materiály, zamerané na využitie včelích produktov v alternatívnej medicíne. Aby sme sa ubezpečili, že obsah a nástroje, ktoré sme vytvorili, sú užívateľsky priateľské, kvalitné a relevantné pre dané potreby, počas septembra prebieha pilotné testovanie e-learningovej platformy a vzdelávacieho obsahu prostredníctvom konečných užívateľov online.

ma: E-learningová platfor-

ma je hlavným nástrojom APIHEALTH na poskytovanie vzdelávacieho obsahu potenciálnym používateľom. Vyvinuté vzdelávacie materiály tvoria obsah e-learningovej platformy a využijú sa na testovanie obsahu mimo partnerstva. Platforma slúži ako interaktívny nástroj, ktorý integruje vzdelávacie moduly do štruktúrovaného vzdelávacieho obsahu, spolu s ďalšími vzdelávacími nástrojmi a aktivitami. E-learningová platforma ApiHealth je k dispozícii na stránke: <https://learn.apihealth.eu>.

• Príručka ApiHealth – bude k dispozícii na konci projektu v tlačenej a elektronickej verzii (e-book), dostupná bude vo všetkých partnerských jazykoch a v angličtine. Príručka bude obsahovať prispôbený vzdelávacie obsah, upravený po fáze pilotného testovania.

Ako bolo spomenuté, cieľom APIHEALTH je navrhnuť vzdelávacie osnovy v oblasti apiterapie a vytvoriť vzdelávacie materiály, zamerané na využitie včelích produktov v alternatívnej medicíne. Aby sme sa ubezpečili, že obsah a nástroje, ktoré sme vytvorili, sú užívateľsky priateľské, kvalitné a relevantné pre dané potreby, počas septembra prebieha pilotné testovanie e-learningovej platformy a vzdelávacieho obsahu prostredníctvom konečných užívateľov online.

Obdobie realizácie projektu bolo pôvodne naplánované na 24 mesiacov s plánovaným ukončením v októbri 2020, ale kvôli situácii a opatreniam ohľadne šírenia Covid-19 sa toto obdobie predĺžilo o dva mesiace. Doteraz sa dokončila realizácia štyroch z piatich výstupov projektu, všetky výsledky projektu budú širokej verejnosti dostupné na konci roka 2020, informácie sú priebežne zverejňované na webovej stránke projektu www.apihealth.eu, prípadne FB stránke <https://www.facebook.com/ApiHealthProject>.

• Príručka ApiHealth – bude k dispozícii na konci projektu v tlačenej a elektronickej verzii (e-book), dostupná bude vo všetkých partnerských jazykoch a v angličtine. Príručka bude obsahovať prispôbený vzdelávacie obsah, upravený po fáze pilotného testovania. Ako bolo spomenuté, cieľom APIHEALTH je navrhnuť vzdelávacie osnovy v oblasti apiterapie a vytvoriť vzdelávacie materiály, zamerané na využitie včelích produktov v alternatívnej medicíne. Aby sme sa ubezpečili, že obsah a nástroje, ktoré sme vytvorili, sú užívateľsky priateľské, kvalitné a relevantné pre dané potreby, počas septembra prebieha pilotné testovanie e-learningovej platformy a vzdelávacieho obsahu prostredníctvom konečných užívateľov online.

Obdobie realizácie projektu bolo pôvodne naplánované na 24 mesiacov s plánovaným ukončením v októbri 2020, ale kvôli situácii a opatreniam ohľadne šírenia Covid-19 sa toto obdobie predĺžilo o dva mesiace. Doteraz sa dokončila realizácia štyroch z piatich výstupov projektu, všetky výsledky projektu budú širokej verejnosti dostupné na konci roka 2020, informácie sú priebežne zverejňované na webovej stránke projektu www.apihealth.eu, prípadne FB stránke <https://www.facebook.com/ApiHealthProject>.

Včelárstvo a využívanie včelích produktov v Európe a na Slovensku

Včely zohrávajú veľkú úlohu v oblasti biodiverzity, ochrany prírody, regionálneho hospodárstva a vidieckej kultúry v takmer všetkých krajinách Európy. Európu v nedávnom období sužoval ústup včelárstva, no napriek tomu sa v posledných rokoch počet včelstiev a včelárov v Európskej únii zvýšil. Vzhľadom na súrnu potrebu generácie obnovy v odvetvi včelárstva je potrebné vytvoriť vzdelávacie programy v tejto odbornej oblasti, za účelom motivácie mladých ľudí začať podnikat' v tejto profesii.

Hoci na Slovensku v súlade so súčasnou legislatívou neexistuje otvorený dialóg o „medicínskej terapii“, v niektorých krajinách sveta (napr. Rusko, Ukrajina, Rumunsko a Izrael) je apiterapia uznávanou lekárskou disciplínou. Na Slovensku je využívanie apiterapie v praxi stále podceňované a málo rozšírené. Napriek faktu, že terapia včelími produktmi je na Slovensku iba v začiatkoch, stále viac včelárov začína diverzifikovať svoju produkciu a ponúkať služby v oblasti apiterapie – produkcia výživových doplnkov a kozmetiky z včelích produktov, inhalácia včelieho vzduchu z úľa, apiturizmus, atď.

PETER VNUČKO
Agroinštitút Nitra

Na realizácii projektu Apihealth sa podieľa 7 partnerov zo 6 krajín Európy – Slovensko, Poľsko, Španielsko, Rumunsko, Bulharsko a Turecko, koordinátorom je Agroinštitút Nitra, druhým partnerom zo Slovenska je Slovenská poľnohospodárska univerzita.

Náročný rok pre vinohradníkov a vinárov

Rok 2020 je pre slovenských vinohradníkov a vinárov výnimočne náročný. Celú spoločnosť zasiahli obmedzenia týkajúce sa pandémie ochorenia Covid-19. Situácia ovplyvnila aj predaj vína, veľké zásoby nepredané vína blokujú kapacity v pivniciach slovenských vinárstiev.

Väčšina výrobcov tak má problémy so spracovaním suroviny nového ročníka. Uviedla to Tatiana Szabová zo Zväzu vinohradníkov a vinárov Slovenska (ZVVS).

Aktuálna situácia pre slovenských vinohradníkov a vinárov sa môže na prvý pohľad javiť ako priaznivá, v skutočnosti je viac než kritická.

FOTO – PEXELS

„Zdravotný stav úrody ročníka 2020 hodnotíme ako nadpriemerne dobrý. Vinohradníci zaznamenali len väčší tlak múčnatky, ale inak, čo sa týka iných chorôb, nič, čo by skúsenejší vinohradník nezvládol. Predpokladáme zdravé, optimálne vyzreté hrozno. Aktuálna výmera slovenských vinogradov je 8 500 ha. Pri priemerných výnosoch v novovysadených vinogradoch 9 t.ha⁻¹ a na starších plochách 3,5 až 4,5 t.ha⁻¹ predpokladáme celkový objem produkcie vína ročníka 2020 na 31 milión litrov,“ zhodnotila.

Upozornila, že aktuálna situácia pre slovenských vinohradníkov a vinárov sa môže na prvý pohľad javiť ako priaznivá, v skutočnosti je viac než kritická. Na rozdiel od iných tradičných vinárskych krajín sú slovenskí vinohradníci a vinári denne vystavovaní problémom, ktoré ich zaťažujú viac, než je únosné. Napriek tomu, že zamestnávajú významnú časť obyvateľstva s nižším vzdelaním, sú v nezávideniahodnej a nesmierne nejstej situácii.

Novému programovému obdobiu podľa ZVVS chýba

jasná koncepcia, nie je jasné, čoho sa budú týkať pripravované podpory. Absencia jasnej vízie stavia slovenských vinohradníkov pred rozhodnutie, či budú v ďalšom roku vinič strihať alebo kľčovať. „Nezostáva nám nič iné, ako apelovať na kompetentných na rúzne, pružné a ciele riešenie problémov našich vinohradníkov a vinárov. Tak, ako v iných krajinách, aj na Slovensku je kľúčovým faktorom slovenský spotrebiteľ, ktorý preferenciou slovenských vín môže byť taktiež nápomocný,“ dodala.

(tasr)